



листування. За рік після знайомства, у 1862-му, закохані одружилися. Христина, вже Алчевська, разом з чоловіком переїхала до Харкова. Того ж року вона заснувала Харківську жіночу недільну школу.

Читайте також: **Донбас порожняк не гонить: як московська церква в Україні втрачає східні єпархії**

## Розвиток освіти та культурна діяльність

У жіночій недільній школі Христина Алчевська, разом із колективом, викладала українською правознавство, географію, історію України, письмо, математику, фізику та хімію. Там безплатно працювало понад 100 вчителів. В перші роки в школі було близько 50 учениць, середній вік школярок, станом на 1878-79 роки – 12 років, на 1892-93 роки – 14 з половиною років. У цей час кількість учениць зросла до 700.

Її чоловік став великим промисловцем і банкіром – одним із засновників Харківського торговельного банку, третього за значенням у Російській імперії, засновником Земельного та Іпотечного банків, очільником біржового комітету та власного торгового дому. Також Олексій успішно займався сільським господарством, металургією, пізніше заснував на Донбасі гірничо-промислові товариства й металургійні заводи.

У 1879 відкрила ще одну школу в селі Олексіївка, нині Луганщина, навчання в якій вели також українською мовою. Жінка усвідомлювала важливість навчання українською, особливо у східних регіонах. Також учні там вивчали історію, правознавство, географію, фізику, хімію, математику. А поза уроками відвідували театри. У школі викладав Борис Грінченко.

У 1896 році Алчевська збудувала для школи будинок вартістю 50 000 карбованців. Це було єдине власне приміщення серед усіх недільних шкіл Російської імперії.

Окрім мови популяризувала народну пісню, творчість Тараса Шевченка. У 1899 році Алчевська встановила погруддя Кобзаря роботи скульптора Володимира Беклемішева на території власної садиби. Це був перший в Україні пам'ятник Кобзареві.

Христина Алчевська згуртувала й очолила авторський колектив з укладання 3-томного бібліографічного покажчика "Что читать народу?", де було понад 4 тисячі рецензій, відгуків, анотацій близько 80 авторів. Сама Алчевська написала 1150 анотацій.

Читайте також: **Український Донбас: ОУН-УПА, дисиденти, виступи шахтарів проти радянської влади: 12 фактів**

## Останні роки і спадщина

Смерть коханого чоловіка (1901), який завжди підтримував її, стала тяжким ударом для Христини. Щоб витримати горе, вона ще більше працювала. І писала мемуари, які вийшли у 1912 році під назвою "Передумане й пережите". У них вона писала про свою любов до України та її народу, розповідала, як виховувала ці почуття не лише в учениць, але й у своїх власних дітей. І відкривала таємницю – попри царську заборону, протягом усіх років у її школі звучала українська мова, українська пісня, українські вірші.

Христина Алчевська померла 15 серпня 1920 року в Харкові й була похована на одному з міських цвинтарів.

Нагороджена багатьма найвищими нагородами – золотими та срібними медалями, почесними дипломами. На її надгробку зроблений напис "Просвітителька народу". Іменем Христини Алчевської названо 28 курнів Уряду пластунів юніків і юначок. Вулиці Христини Алчевської у містах Дніпрі, Кривому Розі, Кременчуці, Львові та Чернігові. У місті Київ є провулок Христини Алчевської.

**Тетяна Яворська, опубліковано у виданні ЕСПРЕСО**

Читайте також:

- **Орися з п'ятьма мовами або історія елітної розвідниці ОУН яка перетворювала школу на криївку**
- **Розсекречені архіви спецслужб СРСР: Дарія Ребет. Розшукати й викрасти у Відні**
- **"Голос однієї російської ув'язненої". Леся Українка як наставниця політичного активізму**
- **Марія Загірня — «тінь» генія чи окрема величина?**
- **Історія Євгенії Готь у часи радянських репресій: "Віддайте нам нашу вчительку"**
- **«Уночі відкопали брата. Загорнули в простирадло й так несли майже вісім кілометрів»**
- **Життя і подвиг розвідниці Ольги Басараб: Повішена на вишитому рушнику в польській тюрмі**
- **Уроки історії. Сергій Шелухин - міністр юстиції УНР, самостійник від юриспруденції**
- **Меценати проти імперії: культурний спротив, що спричинив національний рух**

Share 0



Читайте «Аргумент» в **Facebook** и **Twitter**

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

## Коментарі





| **НОВИНИ ПАРТНЕРІВ**

---

**РЕКЛАМА**

---

**ВІДЕО**

Про що не можна було жартувати в СРСР



HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок\*пантів



Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?



[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

**Републікація матеріалів:** для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту [argumentua.com](http://argumentua.com) та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: [uargumentum@gmail.com](mailto:uargumentum@gmail.com)